

Zondag 7 februari 2021 - zondag Werelddiakonaat

Evangelielezing: Marcus 1 : 21 – 28

Het evangelie van vandaag gaat over spreken met gezag. Het zal u niet ontgaan zijn : het is de afgelopen tijd in ons land nogal onrustig en bewogen geweest. U weet misschien nog wel van de beelden van rellen en plunderingen.

Al veel langer is er onrust in onze samenleving door de coronamaatregelen en verschillen tussen mensen lijken steeds groter te worden.. Gelukkig kwam ook het goede in mensen boven, doordat veel buurtgenoten hielpen met opruimen en veel getroffen ondernemers gesteund werden door inzamelingsacties.

In ieder geval is wel duidelijk dat de situatie voor veel mensen op dit moment moeilijk is, er zijn grote psychische en sociale gevolgen, voor ouderen en jongeren.

Ook zelf hebben we er misschien mee te maken of anders wel mensen in onze omgeving.

Tegelijk hebben de mensen in de ziekenhuizen het nog altijd zwaar en worden ook sommigen in onze eigen omgeving getroffen door corona. Wat betekent dan in zo'n situatie spreken met gezag?

Om te beginnen: Wat moeten we daar eigenlijk onder verstaan?

Met gezag wordt dan niet bedoeld dat je een bepaalde positie hebt met daarbij macht en dat je daarom met gezag spreekt.

Want dat is alleen maar iets van de buitenkant.

Dan doen mensen wat je zegt omdat het moet, omdat ze geen andere keus hebben.

Soms ontkom je daar niet aan, zoals nu de regering beslissingen moet nemen voor een heel land, voor ons allemaal, en iedereen zich daaraan moet houden.

En er is dan ook kritiek, zoals nu, en dat is ook begrijpelijk.

Maar tegelijk is het natuurlijk ongelooflijk moeilijk om in deze situatie besluiten te nemen, want een virus heb je niet in de hand, zoals nu blijkt bij de nieuwe varianten die ontstaan.

En je kunt het allemaal niet overzien en er zijn ook nog veel verschillende belangen.

Het gaat er dan om dat je écht spreekt met gezag, niet alleen met uiterlijk gezag, maar met innerlijk gezag.

Sommige mensen hebben van nature gezag of ze hebben een bepaald ideaal van waaruit ze spreken.

Dan gaan mensen vanzelf naar hen luisteren en ook doen wat ze zeggen.

Niet omdat het moet, maar omdat ze geraakt zijn en dat zelf ook willen.

Zoals bijvoorbeeld Nelson Mandela sprak met gezag.

En zo zijn er wel meer voorbeelden te bedenken.

En ook Jezus was iemand die sprak met gezag, zo horen we in het evangelie.

Hij wil mensen in vrijheid laten leven en hen bevrijden Maar er kunnen soms kwade stemmen zijn, zoals bij de man met de boze geest, die je in de macht hebben, waardoor je niet jezelf kunt zijn.

De vraag is ook hoe wij zelf bevrijd kunnen leven.

Wij kunnen ons soms ook onvrij voelen door allerlei gedachten die op ons van invloed zijn.

Zo kunnen mensen die vaak te horen hebben gekregen dat ze niet zoveel voorstellen, last houden van minderwaardigheidsgevoelens.

En ook kunnen we ons onvrij voelen door verwachtingen die andere mensen van ons hebben, bijvoorbeeld om veel te presteren.

Soms ook kan een bepaalde geloofsopvatting leiden tot onvrijheid, omdat we daardoor bang gemaakt werden en klein gehouden.

En hoe kunnen we dan als vrije, bevrijde mensen leven?

Daarover gaat het in verhaal uit het Marcus-evangelie.

De ontmoeting op de sabbat met een bezetene is het eerste publieke optreden van Jezus.

Het gaat hier om iemand die in de greep is van een onreine geest.

Wij zouden in onze tijd zeggen dat het iemand is die een psychische ziekte heeft, maar in die tijd werd het juist andersom geformuleerd: Een mens heeft geen ziekte, maar een ziekte heeft een mens in zijn macht – en dat geldt met name als het om psychische ziekten gaat.

Wat moeten we ons bij zo iemand voorstellen?

Het is waarschijnlijk iemand die niet meer is wie hij of zij altijd was, iemand die in de greep is van verwarring, die het ene wil, maar het andere doet.

Iemand die gehinderd wordt door een psychische aandoening en door de onzekerheid die dat met zich meebrengt.

Het gaat hier om een mens die zichzelf en anderen met argwaan bekijkt, en daarin compleet gevangen is, als door een andere persoon.

Hoe het zover is gekomen is, horen we niet in het verhaal.

Er zijn angsten die mensen in hun macht kunnen hebben en gevangen houden, ook in deze tijd van corona.

Wat dat betreft leven we nog steeds in een ‘bezeten’ wereld, mensen maken elkaar soms het leven onmogelijk en elkaar geen vrijheid gunnen. Het verhaal van vandaag laat zien dat het mogelijk is dat een mens bevrijd wordt van angst en onvrijheid.

De bezetene komt oog in oog met Jezus te staan, en wil zich steeds verzetten, ook tegen die nieuwe leraar die in de synagoge is opgestaan. Hij voelt dat er meer op hem afkomt dan zomaar iemand, hij schreeuwt het uit: ‘Jij hebt iets met de Heilige, met God.’

Jezus voelt wel hoe gespannen de situatie is, maar Hij heeft zó met deze bezetene te doen, dat Hij hem blijft aankijken.

En Hij zegt tegen de innerlijke stem van de bezetenheid: ‘Zwijg en ga uit hem weg.’

Hij richt zich hiermee niet alleen tegen die ene man daar in de synagoge, Hij richt zich tegen elke vorm van bezetenheid, die ook in onze wereld het goede dwarsboomt en het leven zinloos maakt.

Jezus spreekt als iemand met gezag, zo staat er aan het begin van dit Bijbelgedeelte.

Van hem komen geen woorden over plicht en straf, maar de warmte van een medemens die om anderen bewogen is.

Hij vertegenwoordigt de boodschap van een God die het leven zinvol maakt door er te zijn voor mensen en naar hen om te zien.

Daardoor kan een ieder ontdekken: Ik mag er zijn, ik hoef niet bang te zijn. En als gevolg daarvan verdwijnt de boze geest.

Het pantser scheurt, het verzet breekt, er smelt iets, een mens in de macht van een onreine geest wordt bevrijd.

De mensen staan versteld en hebben het over een nieuwe leer, met gezag. Jezus is iemand die God laat zien in woord en daad, in Hem raken God en mens elkaar.

Het gaat in de bijbel heel vaak over iets wat een mens bang maakt, waaraan je verslaafd bent, waarin je gevangen zit, wat je onvrij maakt.

Vaak klinken dan de woorden: ‘Vrees niet, wees niet bang.’

De boodschap is dat wij bevrijd worden van machten die ons breken en binden. De bijbelse verhalen vertellen dat dat mogelijk is en kan gebeuren, in iedere situatie.

Het gaat steeds weer over God die om mensen geeft en het niet kan verdragen dat ze in de ellende zitten en die hen daarom wil bevrijden.

De evangelist Marcus wil laten zien dat er mensen zijn die Gods warmte en genegenheid in zich meedragen en aan anderen uitdelen.

Zo werkt Gods liefde, door mensen.

Voor Marcus heeft Jezus dat heel duidelijk gemaakt, en hij wil dat ons via zijn evangelie ook doorgeven.

Met de bedoeling dat wij allemaal ervan opleven en bevrijd kunnen worden van machten die ons binden, van angst die ons belemmert.

En het gaat nog steeds door, want de dragers van Gods liefde zijn midden onder ons, soms zijn wij het zelf voor een ander en dan weer is een ander het voor ons..

Want we kunnen allemaal worden bevrijd van wat ons gevangen houdt en onvrij maakt.

In het verhaal van Marcus gebeurt dat bij de bezetene in een heel kort ogenblik.

In het leven zoals wij dat kennen kan het een veel langer proces zijn. Het gaat er, denk ik, om dat we van dag tot dag onze vrijheid tegemoet leven.

En dat we zo Gods liefde uitdragen en misschien wel in een dans laten zien

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk ds. Hillegonda Ploeger